



BUDAPEST  
INSTITUTE

---

## Kora gyermekkori nappali ellátások és foglalkoztatás

---

**Reszkető Petra**

*petra.reszketo@budapestinstitute.eu*

**Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet**

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Budapest

## Tartalom

- Női foglalkoztatás és/vagy(?) termékenység
- Ösztönző tényezők
- Stilizált tények – Nappali ellátások Magyarországon
- Állami szerepvállalás

## Foglalkoztatás és(!) termékenység

	Hagyományos	Emancipált
Kiterjedt nappali ellátás	alacsony fertilitás magas foglalkoztatás	nagy fertilitás magas foglalkoztatás
Segély/ hosszú idejű gyēs	nagy fertilitás alacsony foglalkoztatás	alacsony fertilitás magas foglalkoztatás

Forrás: Budapest Intézet (2009)

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

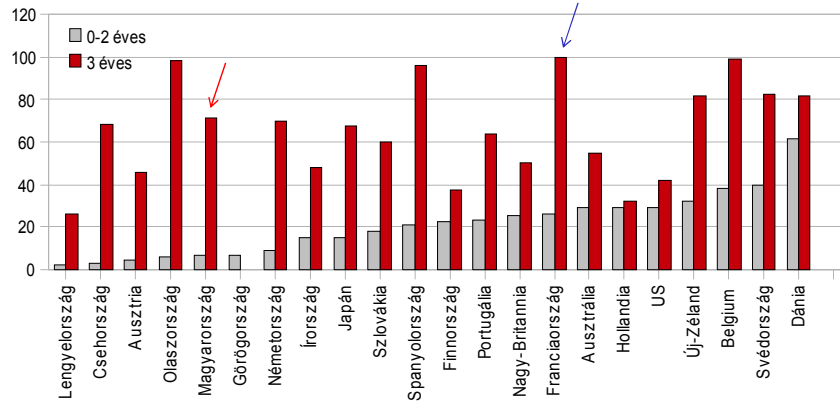
## Ösztönző tényezők

- **Kora gyerekkori nappali ellátások** (lefedettség, minőség, rugalmasság)
- **Gyermekgondozást/ - nevelést célzó támogatások és keretszabályozás** (pénzbeli anyasági támogatások, fizetett gyermekgondozási szabadság)
- **Egyéb közpolitikai eszközök** - például:
  - Munkaerő-piaci (bér)szabályozás, munkajogi egyszerűsítés, AMLP eszközök
  - Adó- és szociálpolitikai kedvezmények/ támogatások
  - Kapcsolódó áru- és szolgáltatások piacának szabályozása (pl. közösségi közlekedési szolgáltatások, kereskedelmi szolgáltatások)
- **Társadalmi és kulturális attitűdök - szemléletformálás, információterítés**

www.budapestinstitute.eu

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

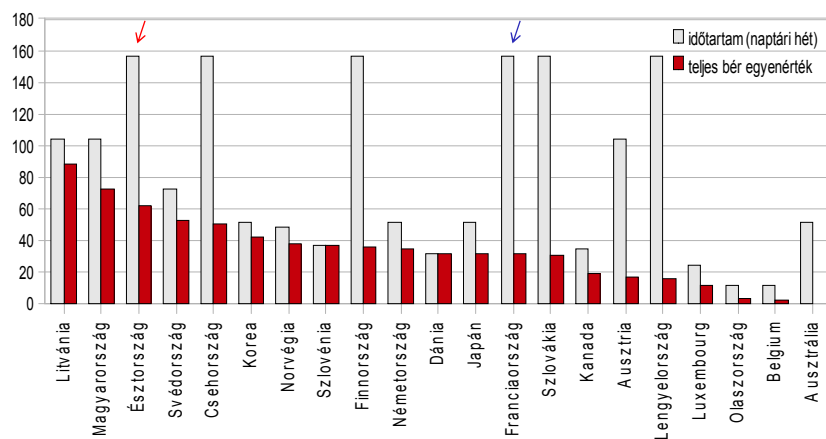
## Ellátásban részesülő gyermekek aránya



Forrás: OECD Family database, 2004. évi adatok

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

## Pénzbeni ellátások időtartama és egyenértéke



Forrás: OECD 2008, 2006-2007. évi adatok

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

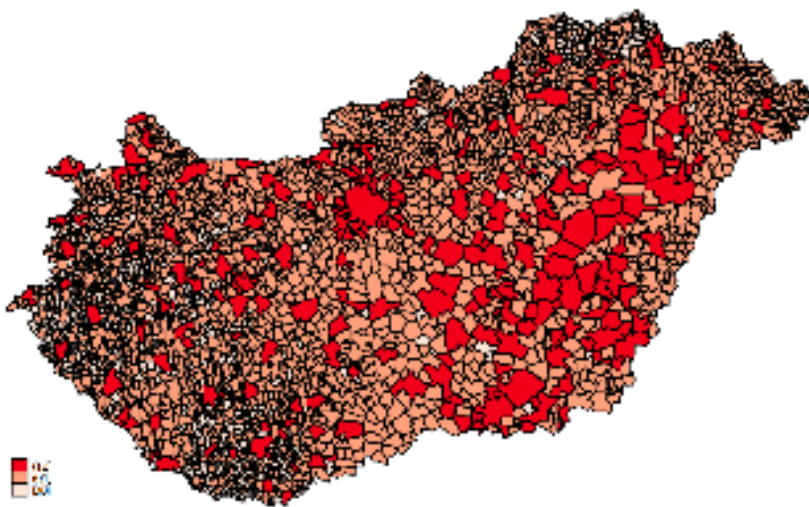
## Férőhelyek száma és kihasználtsága

	1980	1990	2000	2007
<b>Bölcsődék száma</b>	1305	1003	532	556
<b>Férőhelyek száma</b>	64502	50250	24 965	24934
<b>Ebből önkormányzati</b>	58760	38939	22909	23868
<b>Üzemi</b>	11008	1886	n. a.	n. a.
<b>Beíratott / férőhely</b>	1.08	0.81	1.18	1.28
<b>Beíratott/ bölcsődés- korú gyerekek (%)</b>	14,8	11,1	10,3	10,9 (2006. év)

Adatforrás: KSH statisztikai évkönyv és online adatbázis

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

## Települések intézményi ellátottsága



Adatforrás: KSH önkormányzati adatbázis, 2007. évi adatok

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

## Nappali ellátások - összefoglalás

- Részvétel: alacsony
- Intézményi ellátottság: egyenlőtlen területi eloszlás, átlagosan magas kihasználtság
- Nappali ellátások minősége: nagy szóródás, 'alternatív' ellátási formák „sokszínűsége”, visszacsatolások hiánya
- Nappali ellátások szabályozása: szigorú, magas belépési korlátok, ám nem nyilvános/nehezen átlátható szakmai szttenderdek
- Pénzbeli anyasági ellátások (gyes, gyet, gyed): bőkezű
- Költségvetési ráfordítások: relatíve alacsony (korlátozott önkormányzati társfinanszírozás < 50%)

**Pénzbeli ellátások túlsúlya a nappali intézményes ellátásokhoz képest.**

## Állami szerepvállalás

- Mit lehet tenni szűkös erőforrások, ám bővülő kapacitás-igények láttán?
  - **Fejlesztések célzása**
- Milyen célt kívánunk elérni (emancipáció – integráció / fejlesztés – foglalkoztatás)?
  - **Cél kijelölése**
- Hogyan oldható meg a nappali ellátások célzott kapacitás-bővítése?
  - **Célcsoport és érintett településtípus azonosítása**

## Célok és célcsoportok kijelölése

- Cél a női emancipáció elősegítése
  - Minden anya, minden kisgyermek
- Cél az integráció és a hátrányos helyzetű gyermekek korai fejlesztésének biztosítása
  - Alacsony iskolázottságú anyák és gyermekeik
- Cél a női foglalkoztatás ösztönzése iskolázottság szerint
  - Jól foglalkoztatható (diplomás) anyák és gyermekeik
- Cél a női foglalkoztatás ösztönzése foglalkoztatási esély szerint
  - Jól foglalkoztatható anyák és gyermekeik, olyan településeken ahol alacsony ráfordítással bővíthetők a férőhelyek (óvoda, sok kisgyerek)

## Kapacitáshiány (2 évet betöltött gyermekek)

Forgatókönyv \ Település	Emancipáció	Integráció	Foglalkoztatás (diplomás)	Foglalkoztatás (fogl. esély)
Budapest	3625	-6179	-4840	1876
Megyeszékhely	5788	-749	-3756	6808
Város és 10 ezer feletti község	18190	6174	-3214	15109
1-10 ezer fő közötti község	20322	12629	1454	16452
Ezer fő alatti község	6030	4034	151	3735
<b>Együtt</b>	<b>53956</b>	<b>15909</b>	<b>-10205</b>	<b>43980</b>

## Állami szerepvállalás - összegzés

- **Szükséges lépés:** nappali ellátások (kapacitás- és minőség)fejlesztése
  
- **Elégséges lépés:**
  - További pénzügyi, szabályozási és intézményi tényezők ösztönző hatásának összehangolt érvényesítése
  - Egyéni (szülői) választás szabadságának növelése 'egy-kaptafás megoldások' helyett

## Bővebben...

*Kora gyermekkori nappali ellátások bővítése:  
költségvetési ráfordítás és várható társadalmi hatások c.  
kutatási projektünk eredményei hamarosan részletesen  
megismerhetők a honlapunkon:*

[www.budapestinstitute.eu](http://www.budapestinstitute.eu)

Köszönöm a figyelmet!

## Panelbeszélgetés – további adatok:

Kapacitások becslésének adatforrásai:

Anyák és gyermekek egyéni szintű adatai: KSH

Mikrocenzus, 2005. évi adatok

Gyermekszám területi megoszlása: KSH-TEIR  
adatbázis, 2005. évi adatok

Települések intézményi ellátottsága: KSH önkormányzati  
adatbázis, 2007. évi adatok

## Települések intézményi ellátottsága

	Nincs	Csak óvoda	Bölcsőde és óvoda	Együtt
Budapest	-	-	1	1
Megyeszékhely	0	1	17	18
Város és 10ezer feletti község	0	101	172	273
1-10 ezer fő közötti község	19	1081	53	1153
Ezer fő alatti község	888	810	2	1700
<b>Együtt</b>	<b>907</b>	<b>1993</b>	<b>245</b>	<b>3145</b>
Megoszlás (%)	29	63	8	100

## Bölcsődék és családi napközik száma

Régió	Bölcsődék száma	Családi napközik száma	Hiányzó intézmények száma
Közép-Magyarország:	172	42	6
Közép-Dunántúl:	50	11	0
Nyugat-Dunántúl:	47	0	0
Dél-Dunántúl:	50	2	1
Észak-Magyarország:	40	5	3
Észak-Alföld	78	5	1
Dél-Alföld	85	15	1
<b>Összesen</b>	<b>522</b>	<b>80</b>	<b>12</b>

Adatforrás: KSH önkormányzati adatbázis, 2007. évi adatok Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

## Óvodák és bölcsődék kihasználtsága

	Óvodák	Bölcsődék
<b>Budapest</b>	0.95	1.18
<b>Megyeszékhely</b>	0.96	1.38
<b>Város és 10ezer feletti község</b>	1,01	1.34
<b>1-10 ezer fő közötti község</b>	0.90	1.28
<b>Ezer fő alatti község</b>	0.77	1.10

Adatforrás: KSH önkormányzati adatbázis, 2007. évi adatok Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.

## Kapacitáshiány az egyes forgatókönyvekben

	<i>Nappali ellátást igénybe vevő gyermekek aránya</i>		
<i>Betöltött életkor</i>	40%	60%	100%
<b>1. forgatókönyv: mindenki</b>			
2 év	6622	22400	53956
<b>2. forgatókönyv: integrálandó/fejlesztendő gyerekek</b>			
2 év	-8597	-428	15909
<b>3.a. forgatókönyv: foglalkoztatható anyák (iskolázottság szerint)</b>			
2 év	-19042	-16097	-10205
<b>3.b. forgatókönyv: foglalkoztatható anyák (foglalkoztatási esély szerint)</b>			
2 év	1274	14379	40587

Adatforrás: KSH Mikrocenzus

Demográfia Konferencia, 2009. november 5., Bp.